Intézmény: **MISKOLCI EGYETEM**
Kar: **GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR**

Pályamunka címe: **A helyi pénz jövője múltjának tükrében**

Hallgatói Projektverseny pályamunka

szerző: **BELUSCSÁK ANITA**
konzulens: **DR. SÜVEGES GÁBOR**
hely: **Gödöllő**
évszám: **2022.**

Tartalomjegyzék

oldal	sorszám	Cím
		Címlap
3	I.	Bevezetés
4	II.	Célkitűzés
5	III.	Irodalmi áttekintés
5	1.	Pénz fogalma
7	2.	Helyi pénz fogalma
8	3.	Helyi pénz a világban
12	4.	Helyi pénz Magyarországon
18	5.	Helyi pénz Magyarország törvényeiben
20	IV.	Anyagok és módszerek
21	1.	SWOT analízis
22	2.	Balanced Scorecard
23	3.	Stakeholder térkép
25	4.	Sajtóhírek
26	V.	Eredmények és értékelésük
26	1.	Éves beszámoló
31	2.	MNB
34	3.	PSZÁF
35	4.	Miért vezessek be helyi pénzt?
36	5.	Miért legyek óvatos a helyi pénz bevezetésével?
38	6.	Jövő
39	VI.	Összefoglalás
40	VII.	Irodalomjegyzék
45	VIII.	Köszönetnyilvánítás
46	IX.	Melléklet
53	1.	Ábrajegyzék
53	2.	Táblázatjegyzék
53	3.	Mellékletjegyzék

I. Bevezetés

Modern világban élünk, ahol napról napra változik a technika, újabb és újabb találmányok jelennek meg az informatika terén, melyek életünk minden területére kihatnak. Gondolhatunk az online vásárlás elterjedésére, a mobil bankolásra, az elektromos autókra, az önvezető autókra, az okos telefonokra, az Instagramra, az 5G-re és sorolhatnám órákon át az elmúlt évtizedek, sőt évek újításait, melyek kisebb-nagyobb hatással vannak a mindennapi életünkre.

Átalakul a pénz is, már nem aranytömb, só vagy parmezánsajt jut az eszünkbe, hanem kriptovaluták, bitcoin és első hallásra talán „retro" fizetési eszközként a helyi pénz. Pedig jelenleg az egész világot tekintve, kb 2.000 helyi pénz van forgalomban és legalább 5.000 kezdeményezés történt már a bevezetésére.[1]

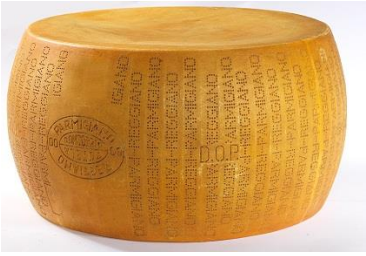
2

3

4

5

Tanulmányom megvizsgálja a pénz fogalmát, a helyi pénz történelmét, nemzetközi és hazai kitekintést tesz, foglalkozik az élő és bevezetés alatt álló magyarországi helyi pénzekkel, megvizsgálja alkalmazásuknak előnyeit, hátrányait, buktatóit. Kitekintést teszek a magyar és Európai Uniós jogi szabályozásra, a Magyar Nemzeti Bank megállapítására a témában, az adó és a számvitel területére.

---

[1] Jacsó Enikő: „Helyi pénzek tanulmány"
[2] https://olivola.hu/blog/bejegyzes/20
[3] https://arany.info/az-aranytomb/
[4] https://www.portfolio.hu/uzlet/20201224/bitcoin-felemelkedes-bukas-es-reneszansz-461418
[5] https://www.portfolio.hu/bank/20201218/fontos-informacio-erkezett-az-mnb-tol-a-20-ezer-forintosokkal-kapcsolatban-462406

I. Célkitűzés

Tanulmányom célja: a gazdaságfejlesztés hatékony módjának megvilágítása.

Klímaváltozás, koronavírus járvány, ukrán-orosz háború - nagyon baljós jövő áll mindannyiunk előtt, elemzők egy újabb gazdasági világválságot jeleznek előre. Hogyan lehet mégis talpon maradni - akár az egyes állampolgároknak, akár kisebb-nagyobb önkormányzatoknak, akár a mikro-, kis- és középvállalkozásoknak?

A válság önmagában nem feltétlenül probléma, az a fontos, hogy felismerjük előre a jeleket, készüljünk fel rá és kerüljünk ki győztesként a helyzetből.

„Nem az a kérdés, hogy bekövetkezik-e a válság – hanem az, hogy mikor: senki nem élvez védettséget” [6] Az idézett PwC vállalat 2019. évi globális válságfelmérése - melyben 25 iparágat vizsgált 45 országban - megállapította, hogy a válság mindennapos jelenség, együtt kell élnünk vele, de akár jót is tehet cégünknek a válság, megerősödve is kikerülhetünk belőle. Nem a válság típusa határozza meg a végkimenetelt, hanem a válságkezelés folyamata. Információ szükséges, meg kell ismerni a tényeket és reagálni kell, oda kell figyelni a hatékony kommunikációra és a belső és külső információáramlás egyensúlyának megtartására. A válságra tekintsünk lehetőségként, fordítsuk át versenyelőnnyé.

Fentiek alapján napjainkban különösen fontos a gazdaság fejlődésének minden lehetőségét megragadni. A mikro-, kis- és középvállalkozások, valamint a kisebb helyi önkormányzatok fokozottabban érzik a válság negatív hatásait, így a helyi pénz bevezetése különösen hasznos eszköznek bizonyulhat ezen cél eléréséhez.

Elemzésem célja, hogy felhívjam a településvezetők vagy vállalkozások csoportjának figyelmét a helyi gazdaság élénkítésének erre a különleges, de ritka módszerére, a helyi pénz bevezetésére, hiszen a gyakorlatban ők lesznek az elsőszámú haszonélvezői a kezdeményezésnek.

7

[6] A válságkezelési felkészültség mint a jövő versenyelőnye: 4 500 válság tanulságai A PwC 2019-es globális válságfelmérése

[7] https://kiutak.hu/linkek/helyi-penzek-helyzete-magyarorszagon-es-lehetseges-szerepuk-a-szocialis-gazdasagban/

II. Irodalmi áttekintés

1. A pénz fogalma

A történelem során a tudósokat/közgazdászokat mindig is foglalkoztatta a pénz definíciójának meghatározása. A legjelentősebb fogalmak közül néhányat összegyűjtöttem:

- Platon: a pénz olyan jelkép, szimbólum, amelyet a csere megkönnyítésére találtak fel.[8]
- Arisztotelész: a pénz a cserekereskedés fejlődésének a terméke, közvetítő eszköz eladó és vevő között, forgalmi eszköz. [9]
- Aquinói Tamás: a pénz nomiszta, nem természeten, hanem törvényen (nomosz) alapszik. A pénz törvény által megszabott érték.[10]
- Oresme: A pénz egy mesterségesen felhasznált eszköz a természetes gazdaság kicserélésére.
- John Lock: a pénz gazdaságközvetítő, eszköz a gazdaságsághoz. [11]
- David Hume: „A pénz nem más, mint a munkaerő és az áruk megjelenítője, és mindössze azok minősítésének vagy értékelésének módszereként szolgál.”12
- Karl Marx: a pénz az egyszerű értékformának, azaz egy áruérték bármely tetszőleges más áruban való kifejezésének továbbfejlesztett alakja[13]
- Karl Menger: „forgalomképességük magasabb rendű mivoltja csak bármiféle más áru alacsonyabb rendű forgalomképességén múlik, ezáltal egyedül ezek (az áruféleségek) képesek általánosan elfogadott csereeszközzé válni”[14]
- Wikipédia: Pénz minden olyan meghatározott értékkel bíró tárgy, amely a kereskedelmi forgalomban hosszabb-rövidebb ideig, mint állandó fizetési eszköz használatos, amelynek átadásával dolgokat lehet megvásárolni, illetve adósságokat törleszteni. A pénz szükségszerűen csereeszköz, vagyis a dolog árának megfelelő mennyiségű pénzt egy adott piacon a dologra el lehet cserélni. A pénz attól fizetési eszköz, mert a csereeszköz használata jogilag érvényes tranzakciót hoz létre. Ezen kívül a stabil értékű pénz elszámolási egység és értékőrző funkciót is képes betölteni. [15]

---

[8] Platón: Állam. Összes Művei II, Európa, 1984, 106. o.
[9] Arisztotelész: Politika. Gondolat. 1984. 86. o.
[10] Aquinói Tamás: Summa Theologica II-II, q. 78, I.
[11] J. Locke: Essay on Interst and Value of Monex, London, Alex Murray, 1870.
[12] David Hume: A pénzről, 1752
[13] Marx 1867/1978, 63. old.
[14] Menger 1892, 248
[15] https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A9nz Letöltve: 2022.04.22.

Pénz az, amit a piac annak fogad el. Valamint a pénz a leglikvidebb jószág, ezáltal a csere lebonyolítására a legalkalmasabb eszköz.

- Áfa törvény: 259.§. pénz: a névértéken elfogadott pénz;[16]
- Számviteli törvény: 31.§. A pénzeszközök a készpénzt, az elektronikus pénzt és a csekkeket, továbbá a bankbetéteket foglalják magukban. [17]
- 2009. évi LXXXV. törvény a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról 2.§. 19. pontja így definiálja a pénz fogalmát: „bankjegy, érme, számlapénz, és az elektronikus pénz”

A pénz fogalmát nagyon nehéz meghatároznunk. Úgy érezhetjük elsőre, hogy könnyű – de nem. Kérem, tisztelt olvasót, most próbálja megalkotni saját fogalmát a pénzről. Ugye, hogy nem egyszerű? Eszünkbe jutnak a funkciói, a számvitelben elfoglalt helye, közgazdaságtani elemzések és államunk törvényei. Összességében azt mondhatjuk - bár az elmúlt évezredek során folyamatosan változott, finomították a közgazdászok – a pénz az alábbi lényegi fogalmi elemeket testesíti meg: áru, csereeszköz, értékmérő, forgalmi eszköz, fizetési eszköz, felhalmozási eszköz, értéktároló, jelkép, általános értékmérő.

[16] 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról
[17] 2000. évi C. törvény a számvitelről

2. Helyi pénz fogalma

A bankjegykibocsátás monopóliuma Magyarországon kizárólagosan a Magyar Nemzeti Bankot illeti meg.

Helyi pénz egy pénzhelyettesítő utalvány, melyet egy földrajzilag behatárolható területen, egy önkormányzat vagy térség területén használnak helyi bankok, helyi termelők, helyi önkormányzat megállapodás alapján. Általában nyomtatott formában jelenik meg, bár létezik elektronikus formában is, elfogadása minden esetben önkéntes alapon történik.

Hívhatjuk szabad pénznek, helyi valutának, regionális pénznek, pénzhelyettesítőnek, angolul: local currency, complementary currency-nek, németül: Regiogeld, Regionalgeld, Komplementarwahrung, Freigeld-nek, ugyanarról a gazdaságélénkítő eszközről beszélünk. [18]

Nem szabad a helyi pénzt összetévesztenünk az egyéb utalványokkal, pl. étkezési utalvány, SZÉP kártya, városkártya. Nem szabad összetévesztenünk a Hpt szerinti készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel sem, ami a törvényt idézve: „a) a csekk, b) az elektronikus pénz, c) a pénzforgalmi szolgáltató és az ügyfél közötti keretszerződésben meghatározott olyan személyre szabott dolog vagy eljárás, amely lehetővé teszi az ügyfél számára a fizetési megbízás megtételét.”[19]

Helyi pénz esetében szinte minden esetben 1:1 arányban forintot átváltva kapunk azonos értékű utalványt, melyet helyi szolgáltatóknál tudunk levásárolni. Mivel az utalvány nem kamatozik, senkinek sem éri meg magánál tartani, így kellő sebességgel forog a helyi pénz.

A helyi pénz a helyi gazdaságot fejleszti, a helyi közösség összetartó erejét erősíti, arra ösztönzi a helyi lakosokat, hogy helyben előállított termékeket vásároljanak és helyben igénybe vehető szolgáltatásokat részesítsenek előnyben. Emiatt az adott térség nem fog annyira függni az importtól, nem történik felesleges árufuvarozás, védi a környezetet és elősegíti a fenntartható fejlődést.

[18] Varga J. _ Madaras A: A helyi pénz kezdeményezésének elméleti alapjai
[19] *2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról*

3. Helyi pénz a világban

A helyi pénz elméletei vizsgálatánál először **Silvio Gesell** (1862-1930) német származású argentin közgazdászt kell megemlítenünk. 1916-ban adta ki „Természetes gazdasági rend" című könyvét. Saját kora nem fogadta el, de Keynes és Fisher az ő követői lettek. Az akkoriban uralkodó általános nézet szerint a pénz felhalmozása volt szükséges, ennek legjobb ösztönző ereje pedig a kamat. A kamatot „átoknak" tekintette, a kamatot tette felelőssé a természeti erőforrások kihasználásáért és a társadalmi egyenlőtlenségek növeléséért.

Gesell elmélete szerint „a romlékonyság hiánya a piacon a pénzt különlegessé teszi és a piac szereplői közül kiemeli, ezért a pénztulajdonos előnybe kerül az árutulajdonossal szemben. Azt kell elérni, hogy a pénz is romlandó legyen, folyamatosan veszítsen értékéből. Ő ezt „rozsdásodó bankónak" nevezete. Amennyiben a pénz folyamatosan veszít az értékéből, nem érdemes felhalmozni, megtartani, a kincsképző funkciója megszűnik és gyakorlatilag a csereeszköz, forgalmi eszköz funkcióját tölti be…. ha megnő a pénz forgási sebessége, a valós gazdasági folyamatokban rendelkezésre áll, lesz elég pénz a gazdaságban a működéshez, fejlődéshez" [20] Véleménye szerint nem helyes a pénzt állami kézben hagyni, át kell adni a közösségeknek a pénzkibocsátás jogát.

Érdekességként megemlítem **Bernard Lietaer** építőmérnök, közgazdász, szerző és professzor (1942-2019) kutatását. Ő az egyik legnagyobb és legsikeresebb nemzetközi off-shore pénzügyi alap ügyvezetője volt. Elkészített egy becslést, mely szerint a rendelkezésre álló pénzmennyiség 2-3%-a is elég volna ahhoz, hogy világszerte minden áruforgalmat le lehessen bonyolítani. A pénz fennmaradó 97% -a spekulációs célokat szolgál.

[20] https://piactars.hu/uploads/files/documents/Helyi%20Penz%20Tanulmany%20(2015).pdf letöltve: 2022.04.15. 10:16 Helyi pénzek helyzete Magyarországon és lehetséges szerepük a szociális gazdaságban, Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft, 2015. augusztus

Silvio Gesell fent részletezett elméletét először az 1930-as években, a nagy gazdasági világválság idején próbálták ki a gyakorlatban: [21]

- 1930-ban Schwanenkirchenben Max Hebecker egy bajor szénbánya tulajdonosa **WARA szénjegyet** bocsátott ki, ezzel fizette ki a munkabért. A szénjegyet havonta érvényesíttetni kellett. A szén raktározásának és őrzésének költsége volt, tehát a szénjegy fel nem használás esetén havonta veszített értékéből. 1931-re már 2000 vállalat használta Németországban a szénjegyet, de 1931-ben a Német Központi Jegybank betiltotta.
- 1932-ben Wörgl (Ausztria) polgármestere 14.000 shilling értékben **munka-értékjegyet** bocsátott ki, célja az volt, hogy a 35%-os munkanélküliségen javítson. Ezt is havonta kellett érvényesíttetni fel nem használás esetén, évi 12% volt a negatív kamat, amely összeget közmunkára fordított az önkormányzat. Ezen helyi pénz forgási sebessége 14-szerese volt a shillingének. Az osztrák jegybank betiltotta a munka-értékjegyet.
- 1934-ben 16 tag megalapította a **WIR** Wirtschafsring-Genossenschaft-ot, a WIR Gazdasági Gyűrű Szövetkezetet. Egy kamatmentes pénzügyi rendszert tervezetek megvalósítani kis- és középvállalkozások számra, egy semleges pénzügyi csereeszközt, mely a pénz körforgását szolgálja. 2 év múlva már 1.500 taggal működött. 1936-ban a Svájci Bankfelügyelet hivatalosan elismerte bankként, illetve a WIR-t elismerte hivatalos pénzhelyettesítő fizetőeszköznek. WIR – svájci frank átváltási arány 1:1. A WIR bank jogi formája szövetkezet. A bank forgalma 1952-ben 10 millió svájci frank volt, 1964-ben 100 millió, 1980-ban 2 milliárd. 1990-2010 között megállt a növekedés, négyszer is tőkét kellett emelnie a banknak. 2000-től magánszemélyeknek (kb. 40.000 fő) és nagyvállalatoknak is nyújtottak banki szolgáltatásokat. 2004-ben a Világbank jóváhagyásával a WIR pénzhelyettesítő ISO 4217 minősítést kapott a Brit Szabványügyi Hivataltól. WIR csak számlapénzként létezik, az ügyféllista nyilvános. Ebben a rendszerben hitelt is lehet felvenni, mely alacsony kamatozású. A WIR Bank székhelye Basel, 7 bankfiókkal rendelkezik. Az eltelt majdnem 100 év alatt sokat változott a WIR Bank és WIR pénzhelyettesítő működése, sokat közelített egy hagyományos bank működéséhez. Viszont a helyi gazdaságélénkítő hatása megmaradt, egyértelműen megfigyelhető.

[21] Helyi pénzek helyzete Magyarországon és lehetséges szerepük a szociális gazdaságban, Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft, 2015. augusztus; https://piactars.hu/uploads/files/documents/Helyi%20Penz%20Tanulmany%20(2015).pdf letöltve: 2022.04.15. 10:16

1. ábra WIR bank, Basel [22]

❖ 1983-ban Kanadában jött létre az első **LETS** rendszer = Local Exchange Trading System. Az első kezdeményezést azóta több száz követte, elsősorban az Egyesült Királyságban (kb. 450 csoport) és Ausztráliában, amely 1800 taggal büszkélkedhet. A rendszer lényege a szolgáltatások cseréje, mint például takarítás, gyermekfelügyelet, korrepetálás, ház körüli javítások, bár Minneapolisban egy bevásárlóközpontban is elfogadják. [23]

❖ 2003-ban bocsátották ki a **Chiegmauert** Bajorországban, Prien városában, a Regio Szociális Szövetkezet kezelésében. Christian Gelleri közgazdaságtan tanár a helyi iskola tornatermének finanszírozására álmodta meg. 20 vállalkozóval indult, de 2012-ben már 633 elfogadóhelye volt és 6,5 millió EUR éves forgalma. Váltási aránya 1:1, de visszaváltási költség 5%. Papír alapú, illetve elektronikus formája is létezik, sőt hitelt is lehet felvenni ebben a helyi pénzben.

❖ 2004-ben szintén Svájcban bevezették a **Bon Netz Bon**-t, magyarul Jó Kupon-ra fordíthatnánk. A Szociális Gazdaság Szövetkezeti Hálója működteti a rendszert, fedezete a svájci frank. Basel és 30 km-es körzete a maximális felhasználható hatótáv, 10% kedvezményt biztosít és 5% a visszaváltási költsége. A tagok között hálózat jön létre, kedvező a hitelezés, ingyenes a hirdetés. Létrehozták a **BNB Hours kupont** is, mely szolgáltatásokért, tudásért, képességért kapható és 22 svájci frank 1 kupon értéke.

[22] https://www.fuw.ch/article/wir-bank-verlaesst-bankiervereinigung
[23] PSZÁF: Kun János: A pénzhelyettesítőkről (tanulmány) 2006. november

2. ábra [24]

❖ 1991-ben Paul Glover (New York, Ithaca) létrehozta az **Ithaca Óra** nevű helyi pénzt. 1Itacha Óra : 10 USD, 1998-tól az Ithaca Óra Szervezet áll mögötte. A szervezet adományozással is foglalkozik, 10 USD befizetésével vagy hitelfelvétellel lehet csatlakozni a rendszerhez. Az Ithaca Óra helyi szolgáltatásokra váltható be, mint kerti munka, gyermekfelügyelet, egészségügyi szolgáltatás, de könyvesboltban vagy étteremben is lehet vele fizetni. Ez a jövedelem a tanulmányomban említett többi helyi pénztől eltérően adóköteles.

3. ábra [25]

❖ Végül megemlítem a Brazil kezdeményezést: Curitiba szegény lakosai, ha szelektív hulladékot adnak le a szeméttelepen, cserébe utalványt kapnak, mely élelmiszerre és közlekedésre váltható be. A kereskedő, aki elfogadja az utalványt, az önkormányzatnál készpénzre tudja beváltani. A helyi kezdeményezés egyszerre szolgálja a környezetvédelem célját és a munkaerőpiaci kínálat növelését.[26]

[24] https://piactars.hu/uploads/files/documents/Helyi%20Penz%20Tanulmany%20(2015).pdf
[25] https://alternativgazdasag.fandom.com/wiki/Ithaca_%C3%93r%C3%A1k
[26] PSZÁF: Kun János: A pénzhelyettesítőkről (tanulmány) 2006. november

4. Helyi pénz Magyarországon

Magyarország történetében több alkalommal is sor került un. szükségpénz kibocsátására. Ezek a helyi pénzek lendítették át az országot az aktuális fizetőeszköz hiányán, akár korona, akár pengő, akár forint volt is az.

Az 1848-49-es szabadságharc idején, a majdnem 1 évig tartó aradi vár ostromakor a várvédők ellátmányukat helyi pénzben, utalványban kapták:[27]

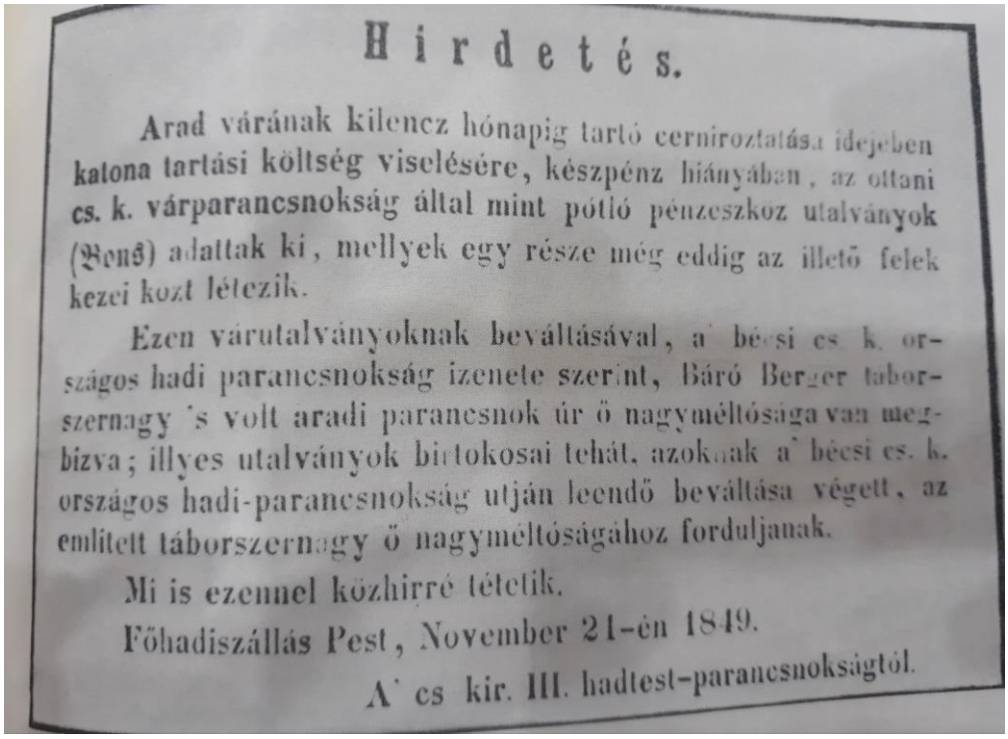

Hirdetés.

Arad várának kilencz hónapig tartó cerniroztatása idejében katona tartási költség viselésére, készpénz hiányában, az ottani cs. k. várparancsnokság által mint pótló pénzeszköz utalványok (Bons) adattak ki, mellyek egy része még eddig az illető felek kezei kozt létezik.

Ezen várutalványoknak beváltásával, a' bécsi cs. k. országos hadi parancsnokság izenete szerint, Báró Berger tábor-szernagy 's volt aradi parancsnok úr ő nagyméltósága van megbizva; illyes utalványok birtokosai tehát, azoknak a' bécsi cs. k. országos hadi-parancsnokság utján leendő beváltása végett, az említett táborszernagy ő nagyméltóságához forduljanak.

Mi is ezennel közhirré tétetik.

Főhadiszállás Pest, November 21-én 1849.

A' cs kir. III. hadtest-parancsnokságtól.

4. ábra [28]

1915-ben kibocsátásra került a Magyar Királyi Hadikölcsön Kölcsönpénztár jegy, mely ideiglenes megoldásként szolgált a világháború utáni helyreállítási munkák költségeinek fedezésére.

Az I. világháború utáni időkben a Pénzügyminisztérium és a Jegybank jóváhagyták, hogy egyes városok saját helyi pénzt bocsássanak ki. 36 település kezdeményezése ismert, pl. Miskolc, Pozsony, Győr, Szombathely, Kecskemét, Marosvásárhely. Székesfehérváron az Önkormányzat, a Légszeszgyár és Vegyiművek Rt és a Világítási és Vízmű Rt is bocsátott ki pénzhelyettesítő utalványt.[29]

[27] https://g7.hu/vilag/20211226/a-helyi-penzek-kihivasok-sokasagan-segitettek-at-a-magyar-kozossegeket/ - OTP támogatásával

[28] Ambrus Béla: Magyarország papírszükségpénzei 1723-tól 1914-ig

[29] https://g7.hu/vilag/20211226/a-helyi-penzek-kihivasok-sokasagan-segitettek-at-a-magyar-kozossegeket/ - OTP támogatásával

A XXI. században az alábbi jelentősebb kezdeményezéseket kell megemlítenem:

- 2010-ben, Sopronban vezették be a **Kékfrank utalvány**t. 2007-től a Nyugat-Magyarországi Egyetemen komoly háttérmunka folyt a bevezetés elméleti kidolgozásáról. Létrejött 2009-ben a HA-MI- ÖSSZEFOGUNK Korlátolt Felelősségű Európai Szövetkezet 123 taggal, mely a Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet együttműködésével indította útjára az utalványt (végelszámolással törölve 2019.06.13-án). Elfogadóhely elsősorban Sopron, de találhatunk Ausztriában, Csongrád, Fejér, Pest és Zala megyében elfogadóhelyet, illetve Horvátországban is van szimpátia-tagság. 1:1 arányban lehet váltani, visszaváltás 0,25 század %+áfa, de minimum 500 Ft.

5. ábra [30]

3. számú mellékletben látható az összes címlete a Kékfrank utalványnak.

- 2012-ben a Balatoni Korona Zrt kibocsátotta a **Balatoni Koronát**. Bevezetésében Sopron városának jelentős ráhatása volt. Azonos mennyiségű forint fedezettel rendelkezik. Címletei megegyeznek a magyar forint címleteivel. Veszprém, Várpalota, Litér, Nemesvámos, Tihany Önkormányzatok területén elfogadott, a Kinizsi Bank Zrt biztosítja a fedezetet. Nagy feladatnak bizonyult az elfogadóhelyek meggyőzése, a bizalom kiépítése az új helyi pénz irányába. Az alapítók 2 fontos célt tűztek a korona elé: a gazdaságélénkítést és a közösségteremtést, de úgy tűnik, nem volt túl sikeres ez a kezdeményezés. Magánszemélyek esetében terv a cafeteria elemek közzé beemelés, cégek esetében pedig a közbeszerzési folyamatokba való bekapcsolás. A Balatoni Korona kibocsátása 2020.12.31. napjával megszűnt, beváltására 2021.12.31. napjáig volt lehetőség.

30

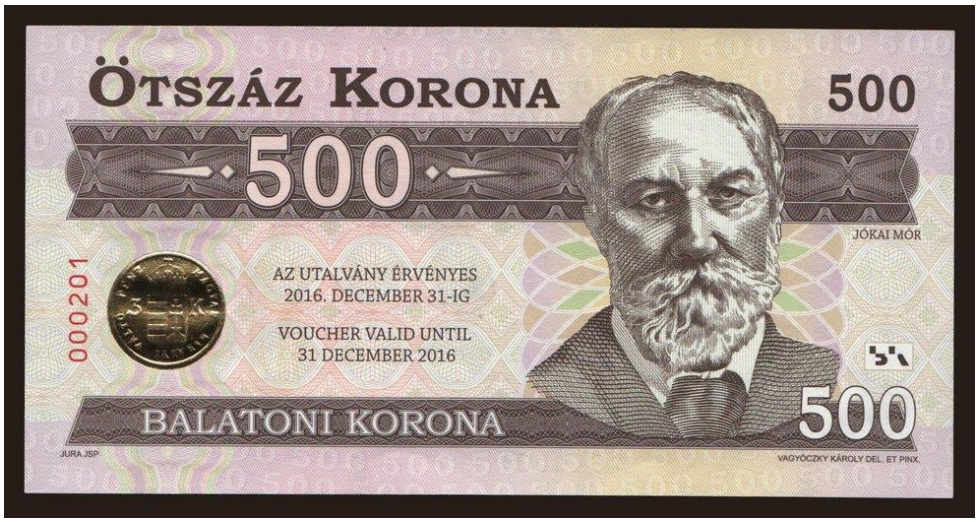

6. ábra [31]

4. számú mellékletben látható az összes címlete a Baloni Korona utalványnak

○ 2012-ben a Hajdúnánási Holding Zrt kibocsátotta a **Bocskai Koronát.** Ezt a pénzhelyettesítő utalványt kizárólag Hajdúnáson lehet használni. Használják helyi vállalkozások, magánszemélyek, az önkormányzat, illetve az ide érkező turisták egyaránt. Az elfogadóhelyek szerződésben előre vállalt kedvezményt biztosítanak a bocskai koronával vásárlók részére, matrica kihelyezésével segítik a felismerésüket, illetve interneten, információs pontokon is lehet tájékozódni. Munkáltatók is fizetnek munkavállalóik részére juttatást ebben a helyi pénzben. Váltási arány 1:1, visszaváltási jutalék a szerződött elfogadóhely által nyújtott kedvezménytől függ. A hajdúnánási Bocskai Korona sikeresen élénkíti a helyi gazdaságot.

7. ábra

5.sz. mellékletben található a Bocskai Korona összes címlete

[31] https://notafilia-kp.com/balaton-500-korona-2016-lang_hu-p-29928.html

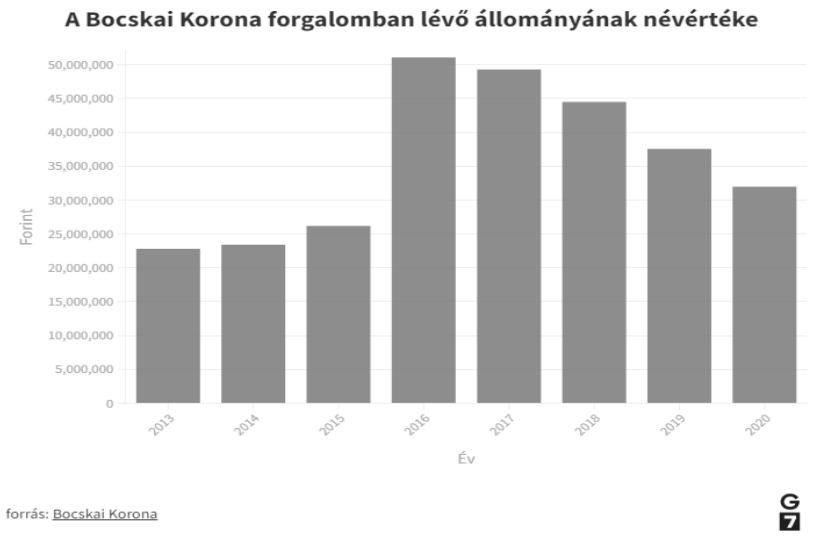

8. ábra [32]

A Kékfrank, Balatoni Korona és Bocskai Korona helyi pénzek kibocsátói 2013-ban létrehozták a **Helyi Pénzek Szövetségét (HPSZ)**. A Szövetség vallja „szülőföldünk értéke közösségünk ereje. Minden közösségnek jogában áll önmaga gyarapodását, boldogulását minden eszközzel előmozdítani a hagyományok megőrzése, a szülőföldünk értékeinek megtartása mellett. Kultúránk fenntartása és gyarapítása csakis erős gazdasági háttérrel lehetséges, melynek egyik eszköze a közösséget is építő saját fizetőeszköz.” [33]A HPSZ célja, hogy a helyi adót lehessen helyi pénzben fizetni, illetve hogy törvényileg elismert Cafeteria elem legyen, kedvezményes adózású munkavállalóknak adható bérelem, melyet szívesen választanak a munkáltatók, így növelve a forgalomban levő helyi pénz mennyiségét, előidézve hosszú távú gazdaságélénkítést és lokálpatriozismust.

A HA-MI-ÖSSZEFOGUNK Korlátolt Felelősségű Európai Szövetkezet szívügyének tekintette a helyi pénzek országos elismertetését. Mellékelem Sopron, 2015. március 18. napján kelt, Dr. Orbán Viktor Miniszterelnök Úrnak címzett levelüket. (2.sz.) A kamatkiadás csökkentésére, a közösségformálásra és a szubszidiaritás Európai Uniós alapelvére hivatkozva kérik, hogy kedvezményes cafeteria elemmé válhassanak az elfogadott helyi pénzek, mint a Kékfrank, a Balatoni Korona és a Bocskai Korona.

[32] https://g7.hu/vilag/20211226/a-helyi-penzek-kihivasok-sokasagan-segitettek-at-a-magyar-kozossegeket/ - OTP támogatásával

[33] Helyi Pénzek Szövetsége Alapító Nyilatkozat 2013. február 20. – Melléklet 1.sz.

- 4 település közös helyi pénze, a **Rábaközi Tallér**, a soproni mintát követve bevezetés alatt áll. 70.000 magánszemély, 3.000 vállalkozás és 350 civil szervezet lehet érintett a használatában. A Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet biztosítja az utalvány fedezetét. Cél itt is a helyi gazdaság fejlesztése. Előzetes felmérések alapján a lakók, a turisták és a helyi mikro- és kisvállalkozások nagyon várják a bevezetését.

9. ábra [34]

- 2013-ban vezette be Alsómocsolád a **Rigac**-ot, mely nagyon sikeres kezdeményezésnek bizonyult. A kiadást és a működtetést a helyi Önkormányzat végzi, fedezetét egy elkülönített bankszámlán őrzi. Bevezetése május elsején történt, akkor minden felnőtt 1600 rigacot és minden gyermek 600 rigacot kapott, melyet a majálison elkölthettek. Minden önkormányzattal kapcsolatos tranzakciót lehet rigacban fizetni (helyi adó, teleház szolgáltatás, szociális étkezés, házi gondozás, önkormányzat által termelt tojás, zöldség), illetve maga az önkormányzat is rigacban fizet. 7,5 millió Ft értékű rigacot gyártottak, 1:1 arányban váltható, visszaváltásának költsége 20%. A Rigac addig fog élni, amíg használják a lakók.

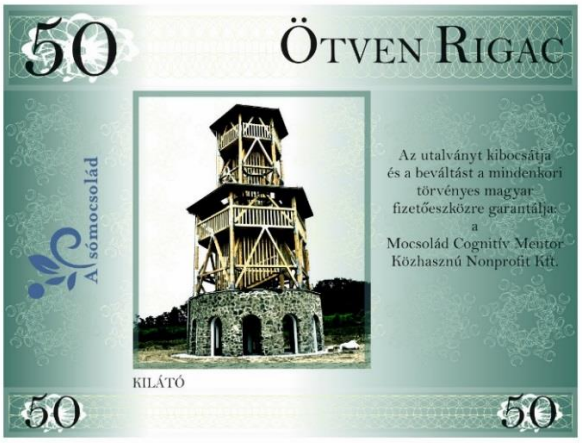

10. ábra [35]

6.sz. mellékletben az összes címlet

[34] http://demirpress-haberler.blogspot.com/2012/12/alternativ-penzek-magyarorszagon.html
[35] https://alternativmozgalmak.blog.hu/2016/10/23/alsomocsolad_rigac_helyipenz

- Tokaj-Hegyalja helyi pénzének, a **Tokaji Dukát**nak a kibocsátására a „Kiemelt turisztikai attrakciók és szolgáltatások fejlesztése” című projekt keretében került sor. 1:1 jelen esetben is az átváltási arány. 27 település tekinti majd közös pénzének a hamarosan forgalomba kerülő Tokaji Dukátot. Egyik cél a turizmus fellendítése, mert az elfogadók kedvezményeket vezetnek be a helyi pénzzel fizető vásárlók részére, másik cél a helyi közösség összetartozásának növelése.[36]

11. ábra

37

7.sz mellékletben található az összes címlet

Láthatjuk, hogy a nemzetközi példákat követve Magyarországon is időről időre a gazdasági helyzet függvényében bevezetésre kerülnek helyi gazdaságot és közösséget erősítő pénzként funkcionáló utalványok.

Általános megfigyelésem, hogy a helyi pénzek sikere szinte kizárólag az adott közösségen múlik, így a lakosság hozzáállásának formálása elengedhetetlen. Az emberek gondolkodását és megszokásait megváltoztatni nagyon nehéz, így az alternatív fizetési módok megismertetését és megszerettetését már gyermekkorban el kell kezdeni.

[36] https://www.tokaj-turizmus.hu/Tokaji-Dukat-Golop-Kozseg-is-csatlakozott-a-helyi-penz-elfogadasahoz

[37] https://noteshobby.com/products/hungary-1000-tokaji-dukat-2020-local-currency-p-nl-superb-gem-unc-pmg-68-epq

5. Magyar helyi pénz Magyarország törvényeiben

El kell ismernünk, hogy országunk szabályozása a helyi pénz területén nagy szabadságot biztosít a kibocsátók és felhasználók részére. Ennek oka valószínűleg a forgalomban levő helyi pénz csekély aránya, a pozitív tapasztalatok és az összetartó közösségek szerepe.

Általánosságban véve azt mondhatjuk – eltérő szabályozás hiányában – az utalványokra vonatkozó szabályokat kell alkalmaznunk a helyi pénzekre.

Tanulmányom ezen részében felsorolom 3 fő területre csoportosítva a kapcsolódó jogszabályokat.

a. Jogi szabályozás

- ✓ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2007/64/EK IRÁNYELVE (2007. november 13.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről
- ✓ 2009. évi LXXXV. törvény a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról
- ✓ 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- ✓ 1996. évi CXII. törvény A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- ✓ 2004. évi XXXV. törvény az elektronikus pénzt kibocsátó szakosított hitelintézetről
- ✓ 48/2014. (XI.27.) MNB rendelet a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladati ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről

b. Adóügyi szabályozás

- ✓ 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról

c. Számviteli szabályozás

- ✓ 2000. évi C. törvény

MÉRLEG

A) BEFEKTETETT ESZKÖZÖK I. Immateriális javak II. Tárgyi eszközök III. Befektetett pénzügyi eszközök **B) FORGÓESZKÖZÖK** I. Készletek II. Követelések III. Értékpapírok IV. Pénzeszközök **C) AKTIV IDŐBELI ELHATÁROLÁS** **ESZKÖZÖK ÖSSZESEN**	**D) SAJÁT TŐKE** I. Jegyzett tőke II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (-) III. Tőketartalék IV. Eredménytartalék V. Lekötött tartalék VI. Értékelési tartalék VII. Mérleg szerinti eredmény **E) CÉLTARTALÉK** **F) KÖTELEZETTSÉGEK** I. Hátrasorolt kötelezettségek II. Hosszú lejáratú kötelezettségek III. Rövid lejáratú kötelezettségek **G) PASSZIV IDŐBELI ELHATÁROLÁS** **FORRÁSOK ÖSSZESEN**

12. ábra

A helyi pénz nem pénz, így számvitelbeli kezelése nem a Forgóeszközök / Pénzeszközök között történik, hanem az egyéb utalványokhoz hasonlóan a Forgóeszközök/Követelések között kerül kimutatásra.

III. Anyagok és módszerek

SWOT analízis

A SWOT analízis egy elemzési módszer, egy stratégiai tervezési eszköz. Segít, hogy az adott szervezet megismerje a belső erősségeit és gyengeségeit, melyeket közvetlenül tud befolyásolni, valamint a külső lehetőségeket és veszélyeket, melyek rajta kívül állnak, de számításba kell vennie azokat. Marketing és üzleti stratégiai kialakítása során egyaránt fontos eszköz. Az elemzés szubjektív, nem ad pontos előrejelzést, de hatékony segítség a tervezés folyamatában.

Balanced Scorecard

A Balanced Scorecard egy teljesítménymérési modell, egy kiegyensúlyozott stratégiai mutatószám-rendsezr, ami minden szervezet számára hasznos segítség. Összekapcsolja a stratégiai irányítást és a kontrollt, megvizsgál pénzügyi szempontokat és egyéb mutatókat.

Tanulmányomban elvi síkon feltételezem, hogy az olvasó szeretné saját közösségében bevezetni a helyi pénzt, így röviden bemutatom ezt a modellt is.

Stakeholder térkép

A stakeholder analízis, azaz az érintettek elemzésének alapgondolata abból fakad, hogy minden szervezet a működése során számos társadalmi csoporttal kerül kapcsolatba, amelyek hatnak a szervezet működésére, illetve olyanokkal, amelyekre hat a szervezet működése. Ezért amikor egy feladat megoldásával kapcsolatos döntések előtt állunk, ezeket a hatásokat figyelembe kell venni.

Stakeholderek, azaz érintettek azok a személyek és csoportok, akikkel a szervezet lényeges, tartós és kölcsönös kapcsolatban áll, akiket figyelembe kell venni a szervezeti célok elérésében, és akik részvétele és támogatása kritikus a szervezet működésének sikerében. Jelen analízis célja a különböző érintettek és az általuk leginkább befolyásolt kérdések közötti kapcsolatrendszer felvázolása.

1. SWOT analízis

Erősségek - Strengths

- munkahelyteremtő
- adott földrajzi területhez kötődik
- kamatmentes
- annyi van belőle forgalomban, amennyi szükséges
- elfogadója az a szervezet, akivel a kibocsátó szerződést köt
- 100%-ban forint fedezettel rendelkezik

Gyengeségek - Weaknesses

- visszaváltásnál kezelési költség lép fel
- adott földrajzi területhez kötődik
- kevés az elfogadóhely
- a potenciális vevők bonyolultnak érzik a használatát
- a lejárattal rendelkező fajták plusz adminisztrációs terhet jelentenek

Lehetőségek - Opportunities

- marketing eszköz
- erősíti és élénkíti a helyi gazdaságot
- fejleszti a közösséget
- a helyi identitást erősíti
- létrehoz egy helyi közösséget, akiket cselekvésre, aktív hozzáállásra ösztönöz
- fenntarthatóságot támogatja
- speciális célhoz kötött
- főleg válsághelyzetben nagy segítség a gazdaság helyreállítására vagy élénkítésére

Veszélyek - Threats

- Szabályozási kockázat
- Hitelkockázat
- Hamisítási kockázat
- Fogyasztók megtévesztésének kockázata

1. táblázat

2. Balanced Scorecard

Pénzügyi nézőpont:

- Profitabilitás
- Bevételek növelése
- Költségkeret betartás
- Válsághelyzet felismerése
- Stabil gazdálkodás

Ügyfél nézőpont:

- Vevői elégedettség javítása
- Beszállítói partnerség erősítése
- Vevői igények fokozott figyelembe vétele
- Közösség-tudat erősítése
- Webes tájékoztató és szolgáltató felület

STRATÉGIAI CÉL:

A helyi pénz elfogadtatása

Helyi gazdaság élénkítése

Folyamat nézőpont:

- Elfogadóhelyekkel szerződés kötés
- Potenciális vásárlók megkeresése
- Pályázati lehetőségek kutatása
- Törvényi szabályozás elindítása
- Lakossági fórum szervezése

Tanulás, fejlődés nézőpont:

- A svájci WIR pénz és bank megismertetése a helyi közösséggel
- Külső és Belső kommunikácó, információáramlás fejlesztése
- Belföldi és külföldi tanulmányutak szervezése
- Hazai és határon túli vendégelőadók meghívása helyi rendezvényekre

2. táblázat

3. Stakeholder térkép

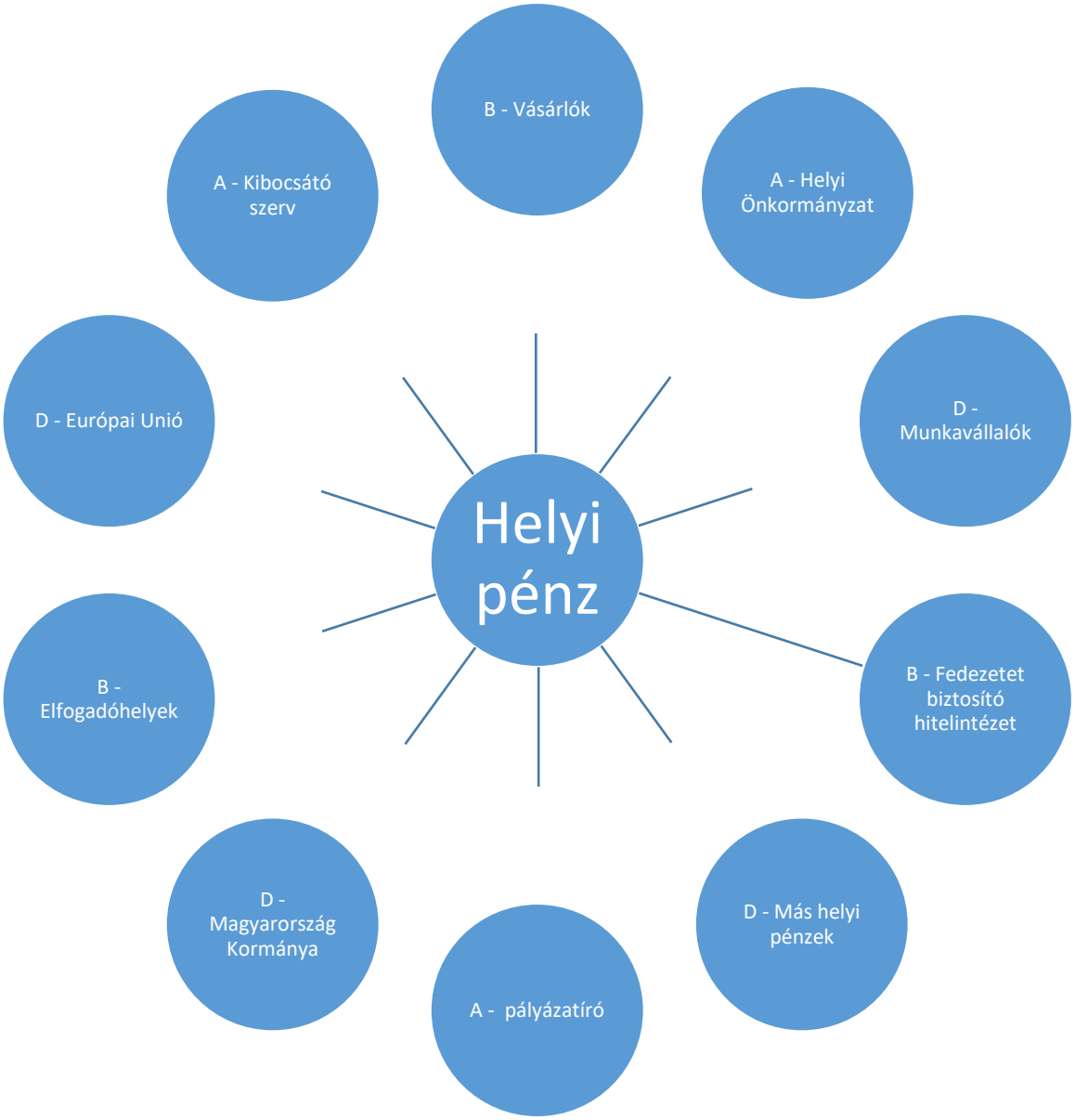

3. táblázat

4. táblázat [38]

A – Nagy hatalom, nagy érdeklődésű emberek
B – Nagy hatalom, kevésbé érdekelt emberek
C – Alacsony hatalom, nagyon érdeklődő emberek
D – Alacsony hatalom, kevésbé érdekelt emberek

Fenti 3 különböző típusú elemzést áttekintve láthatjuk, hogy:

- milyen külső és belső tényezők segíthetik vagy nehezíthetik a helyi pénz bevezetésére irányuló törekvésünket,

- milyen nézőpontokra kell kifejezett figyelmet irányítanunk (pénzügyi, ügyfél, folyamat, tanulás), valamint kik azok az érintett személyek vagy csoportok, akiknek

- melyek azok az egyének vagy szervezetek, akiknek információt kell adnunk. Nagyon fontos pontosan kategorizálnunk kinek, mikor és milyen mélységű tájékoztatásra van szüksége.

[38] * ábra: https://gantt.hu/stakeholder-matrix/

4. Sajtóhírek

Érdekességképpen szemezgetek korábbi években megjelent online cikkekből. Igen sokatmondóak a címek, megfogalmazzák a helyi pénzekben megjelenő lehetőséget, illetve aggályokat is, tájékoztatva országunk állampolgárait.

2011. 01.26 Saját tallérja lesz a Rábaköznek
2011.04.11. Tele vannak veszélyforrással a helyi pénzek a jegybank szerint
2011.10.21. Forint vagy kékfrankos? Az adóhatóságnak mindegy
2012.08.18. Kevesen ismerik az új magyar fizetőeszközt
2012.12.30. Beröccent a Balatoni Korona a kibocsátó szerint
2013.02.21. Szövetségre léptek az új magyar pénzek alapítói
2013.04.23. Vidék valutája: csodafegyver vagy ámítás
Tokaji Dukát: Jön Tokaj−Hegyalja helyi pénze
2014.01.10. Helyi valuta európai pénz helyett
2015.11.17. Balatoni korona – helyi pénzt vezetnének be a Balaton északkeleti részén
2016.03.27. Durva átalakítás vár a cafetériára: a helyi pénz lehet a nyertes
2020.05.06. Mire képes a helyiek ereje: Megmentheti a gazdaságot a lokális fogyasztás?
2021.04.08. Kihívója akadt a forintnak: így tarolnak a helyi pénzek Magyarországon
2021.04.08. Ezek a legtrendibb helyi pénzek: öt magyar, a világ több ezer lokális fizető eszköze között
2021.04.12. A szociális támogatást Alsómocsoládon Rigacban folyósítják
2021.12.26. A helyi pénzek kihívások sokaságán segítették át a magyar közösségeket

Az online és a nyomtatott sajtóban való helyi pénzekről szóló cikkek megjelentését nagyon fontosnak tartom. Nagyon sok állampolgár nem ismeri még a helyi pénz kifejezést, így kötelességünk megismertetni velük a helyi pénz fogalmát, tudatosítani a létjogosultságát, elméleti tájékoztatást adni a bevezetés előnyeiről és kockázatairól.

A helyi pénz bevezetésének kezdeményezése indulhat bármilyen fórumról, a közösség vezetésétől, meghatározó gazdasági szereplőitől, de lakossági fórumon született összefogás eredményeként is.

IV. Eredmények és értékelésük

Tanulmányomnak ebben a fejezetében nyilvánosan elérhető adatbázisokat - mint a közzétett éves számviteli beszámolók, illetve a szervezetek saját honlapján található információk – felhasználva mutatom be a helyi pénzek jellemző bevételi, forgalmi adatait, költségeit, illetve ezek arányát az adott szervezet összes bevételéhez és költségéhez.

1. éves beszámolók

a. A Bocskai Korona forgalmazója, a Hajdúnánási Holding Zrt közzétett 2020. évi Beszámoló kiegészítő mellékletének vonatkozó részei [39]

11 Kötelezettségek alakulása

Rövid lejáratú kötelezettségek (eFt)	2019. év	2020. év	Index %
Kötelezettségek áruszállításból	5 074	3 454	68%
Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	0	126	
NAV kötelezettség	2 105	123	6%
Bocskai Korona	37 551	31 968	85%
Visszafizetési kötelezettség	149		0%
Tokaji Dukát	3 588	4 918	137 %
Kötelezettség tulajdonossal szemben	3 500		0%
Munkavállaló felé kötelezettség	1 549	252	16%
Rövid lejáratú kötelezettségek összesen	53 516	40 841	76%

5. táblázat

"A Bocskai Korona forgalma december 31-ei napon az előző évhez képest 15%-os csökkenést mutat. A Tokaji Dukát forgalma 37%-kal mutat nagyobb egyenleget."

12 Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása

Passzív időbeli elhatárolások (eFt)	2019. év	2020. év	Index %
Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	**50**	**0**	**0%**
Halasztott bevételek	**1 581**	**1581**	**100%**
Passzív időbeli elhatárolások összesen	**1 631**	**1581**	**97%**

6. táblázat

[39] file:///C:/Users/WOUTempAdmin/Downloads/Holding_kiegeszito_melleklet_2020.pdf

"A Bocskai Korona újrakibocsátás költségeinek fedezetére szolgáló 5 M Ft támogatás feloldható része feloldásra került, a maradék 1.581 Eft A Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása címen a 2021. évben befogadott, de 2020. évet érintő költség nem keletkezett."

14 Értékesítésből származó és egyéb bevétel

Bevételek (eFt)	**2019. év**	**2020. év**	**Index %**
Értékesítés nettó árbevétele	54 693	19 567	36%
Egyéb bevétel	3 268	965	30%
Pénzügyi műveletek bevétele	10	0	0 %
Összesen:	**57 971**	**20 532**	**35%**

7. táblázat

	2019. év	2020. év	Index %
Értékesítés nettó árbevétele	54 693	19 567	36%
Tagvállalati díj	45 600	11 400	25%
Bocskai Korona beváltási jutalék, kezelési költség	342	265	77%
Mintasor árbevétele	73	157	215%
Könyvviteli szolgáltatás	960	160	17%
Egyéb értékesítés	1 682	4 207	250%
Bocskai Korona bevezetés megbízási díj	6 036	3 378	56%
Egyéb bevételek	3 268	965	30%
Értékesített tárgyi eszköz	1 128	319	28%
Káreseményekkel kapcsolatos kapott bevétel	1 243		0%
Kapott támogatás	11		0%
Egyéb bevételek	886	52	6%
Követelés visszaírt értékvesztése		594	

8. táblázat

"2016. évtől Hajdúnánás mellett Balmazújváros, Hajdúhadház, Vámospércs is csatlakozott a Bocskai Korona rendszeréhez, melyből Hajdúhadház (2018) és Balmazújváros (2020) is kilépett."

A Bocskai Korona fedeztéről a https://www.bocskaikorona.hu/info_fedezet [40] weboldal az alábbiakat teszi közzé:

Fordulónap	Pénzkövetelésként fennálló forgatható utalvány-állomány névértéke	Az utalványbirtokos pénzkövetelésének fedezetéül rendelkezésre álló összeg
2021.12.31.	73 709 000 Ft	73 709 000 Ft
2020.12.31.	31 967 500 Ft	31 967 500 Ft
2019.12.31.	37 551 500 Ft	37 551 500 Ft
2018.12.31.	44 499 000 Ft	44 499 000 Ft
2017.12.31.	49 312 500 Ft	49 312 500 Ft
2016.12.31.	51 082 500 Ft	51 082 500 Ft
2015.12.31.	26 198 000 Ft	26 198 000 Ft
2014.12.31.	23 425 000 Ft	23 425 000 Ft
2013.12.31.	22 791 500 Ft	22 791 500 Ft

9. táblázat

b. A **balatoni korona** forgalmazója, a Balatoni Korona Zrt, mely 2018-ban átalakult Veszprém-Balaton 2023 Zrt-re[41]

A közzétett 2020. évi Beszámoló kiegészítő melléklet vonatkozó részei:

"1. Általános információk a beszámolóhoz

1.1 A gazdálkodó bemutatása

A Veszprém-Balaton 2023 Zrt. 2011. évben alakult, meghatározott cél elérésére. Az Alapítók a helyi gazdaság élénkítése céljából papíralapú pénz-helyettesítő fizetési eszköz, a "Balatoni Korona" kibocsátását határozták el.

Ezen pénzhelyettesítő utalvány kizárólag a Balatoni Korona Zrt-vel, mint kibocsátóval kötött megállapodás alapján az együttműködő partnerek, elfogadóhelyek saját, korlátozott körű hálózatában áruk, vagy szolgáltatások ellenértékének kiegyenlítésére használható fel.

[40] https://www.bocskaikorona.hu/info_fedezet.php letöltve 2022.04.24.

[41] file:///C:/Users/WOUTempAdmin/Downloads/VESZPREMBALATON_2023_ZRT_KIEGESZITO_MELLEKLET_2020%20(1).pdf

A "Balatoni Korona" pénzhelyettesítő utalvány értékesítése 2020. 12. 31-ével megszűnt, a beváltásra 2021. december 31-ig van lehetőség.

Árbevétel tevékenységenként

Az értékesítés nettó árbevételének megbontása az egymástól jelentősen különböző tevékenységek, szolgáltatások szerint az alábbi:

Tevékenységi kör	**Árbevétel (1000 HUF) Előző időszak**	**Tárgyidőszak**
Balatoni Korona kezelés bevételei	203	200
Belföldi rendezvények bevételei	2 098	1 364
Belföldi értékesítés egyéb bevételei	900	451
Programfejlesztési terv bevételei	0	162 630
Marketing szolgáltatás bevételei	0	1 649
Összesen:	**3 201**	**166 294**

10. táblázat

"Kivételes nagyságú vagy előfordulású költségek és ráfordítások

A tárgyidőszakban elszámolt költségek és ráfordítások közül nagysága vagy előfordulása miatt kivételesnek tekintendő tételek jellege és összege az alábbi táblázatban kerül bemutatásra:"

Költségek és ráfordítás jellege (1000HUF)	Összeg
Adott támogatás	111 659
Lejárt Balatoni Korona utalványok	3 286
Adók	4 124
Egyéb ráfordítások	1 858
Kártérítés	484

11. táblázat

c. A WIR svájci bank 2022. évi beszámolója

Bank WIR

Gemeinschaft.
Mehrwert. Schweiz.

Ausgewählte Positionen aus Bilanz und Erfolgsrechnung

Aus der Bilanz

	2021 in CHF 1000	2020 in CHF 1000	Veränderung in %
Forderungen gegenüber Kunden	772 113	799 018	-3,4
- davon in CHW	142 422	142 552	-0,1
- davon in CHF	629 691	656 465	-4,1
Hypothekarforderungen	4 219 400	3 900 494	8,2
- davon in CHW	443 258	472 371	-6,2
- davon in CHF	3 776 142	3 428 124	10,2
Handelsgeschäft	147 418	146 647	0,5
Finanzanlagen	147 807	149 596	-1,2
Verpflichtungen aus Kundeneinlagen	4 271 306	4 080 583	4,7
- davon in CHW	518 031	558 174	-7,2
- davon in CHF	3 753 275	3 522 409	6,6
Anleihen und Pfandbriefdarlehen	805 600	713 200	13,0
Eigenkapital (vor Gewinnverwendung)	493 129	482 498	2,2
Bilanzsumme	**5 979 027**	**5 700 612**	**4,9**

Anrechenbare Eigenmittel

	2021 in CHF 1000	2020 in CHF 1000	Veränderung in %
Anrechenbare Eigenmittel	569 331	555 584	2,5

Aus der Erfolgsrechnung

	2021 in CHF 1000	2020 in CHF 1000	Veränderung in %
Netto-Erfolg Zinsengeschäft	63 433	60 542	4,8
Erfolg Kommissions- und Dienstleistungsgeschäft	19 462	19 545	-0,4
Erfolg aus dem Handelsgeschäft	6 862	-4 164	n.a.
Übriger ordentlicher Erfolg	2 187	2 999	-27,1
Geschäftsaufwand	-59 466	-57 889	2,7
- davon Personalaufwand	-33 411	-33 301	0,3
- davon Sachaufwand	-26 055	-24 588	6,0
Geschäftserfolg	22 660	11 698	93,7
Wertberichtigungen auf Beteiligungen sowie Abschreibungen auf Sachanlagen und immateriellen Werten	-7 755	-8 259	-6,1
Steuern	-2 833	-2 340	21,1
Gewinn	**14 985**	**14 445**	**3,7**

12. táblázat [42]

[42] https://www.wir.ch/fileadmin/user_upload/Publikationen/Medienmitteilungen/2022-02-11-Jahresergebnis-DE.pdf letöltve 2022.04.22.

2. MNB álláspontja

Az MNB munkatársai, Helmeczi István Nándor és Kóczán Gergely alaposan megvizsgálták a helyi pénz kérdéskörét. Megállapították, hogy a helyi pénz bevezetésének indító gondolata a legtöbb esetben hibás vagy félreértés övezi. Hogy néhány példát említsek:[43]

Téves motivációk a lakosság részéről:
a hitelintézetek nem veszik figyelembe a helyi érdekeket
a pénzügyi rendszer a globális gazdaság érdekeit képviseli
a gazdaságban kevés a pénz
a pénz kamatozik, ezért kevésbé forog
a globalizáció káros, munkanélküliséget generál
így a helyi lakosok és vállalkozások a helyi boltokban vásárolnak
fogyasztásra motivál
Költségcsökkentő

13. táblázat

Mi az MNB álláspontja ezekről a megállapításokról?

- *Téves motiváció: a hitelintézetek nem veszik figyelembe a helyi érdekeket*
  MNB megállapítása: a modern, magántulajdonban levő pénzügyi intézményeket adott országra vonatkozó szabályok kötik, védik az ügyfelek érdekeit
- *Téves motiváció: a gazdaságban kevés a pénz*
  MNB megállapítása: Nem fordulhat elő. Napjainkban nincs nemesfémfedezet a pénz mögött. A hitelpénzrendszer lényege, hogy a pénzfunkciókat a gazdaság szereplői egymásra szóló hitelkövetelései látják el. A forgalomban levő pénz mennyiségét nem a jegybankok, hanem a lakosság határozza meg, emiatt szezonalitás figyelhető meg (pl. karácsony). Válság esetén szigorúbb a hitelbírálat.
- *Téves motiváció: a pénz kamatozik, ezért kevésbé forog*
  MNB megállapítása: A készpénz sem kamatozik. A kamat tiltása a pénzügyi közvetítést lehetetlenítené el.

[43] Helmezci István Nándor – Kóczán Gergely: A „helyi pénznek" nevezett utalványoktól; MNB-szemle; 2011. április

- *Téves motiváció: helyi pénzzel a helyi lakosok és vállalkozások a helyi boltokban vásárolnak*

  MNB megállapítása: Helyi pénz nélkül is így történik: a lakosok az átutalások 40%-át adott településen belül, 50%-át 50 km-en belüli címzett részére indítják. Amerikai kutatás szerint a bankjegyek 50-70%-a két hét alatt nem kerül 10 km-nél távolabbra.[44] A specializáció miatt a helyi boltok is más települések vagy akár országok termékeit forgalmazzák.

- *Téves motiváció: fogyasztásra motivál, egyes helyi pénzeket, ha nem forgatnak, veszítenek az értékükből (pl. német Schwungeld), ezért vásárlásra ösztönöz*

  MNB megállapítása: Ha egész Németország helyi pénzre állna át, a veszteség a tanulmány szerint 1.600 EUR/lakos/év lenne. De mivel a helyi pénz használata Németországban elhanyagolható, az ország gazdaságára nincs hatása.

- *Téves motiváció: költségcsökkentés*

  MNB megállapítása: A különböző fizetési módok fix költsége magas, így csak magas tranzakciószámál lehet költséghatékony. „Tyúk-tojás" probléma, amíg nincs elegendő elfogadó, senki nem akarja bevezetni, mert veszteséges (hamisítás elleni védelem, kezelési ksg)

- *Téves motiváció: városi pénz vs. országok feletti pénz*

  MNB megállapítása: A technológiai fejlődés miatt a munkamegosztás ma már földrészek közötti, így a pénz átváltási nehézsége korlátozza a kereskedelmet. Ellentétes folyamat a monetáris unió, az országok közötti közös pénz bevezetése a jólét növelése érdekében. Érdemes elgondolkodni, hogyan lehet a helyi pénz elfogadható más piacokon is.

Az említett MNB tanulmány megfogalmazott helyi pénzzel kapcsolatos kockázatok:

Kockázat az MNB szemszögéből:
Szabályozási kockázat
Hitelkockázat
Hamisítás kockázata
Fogyasztók megtévesztésének kockázata

14. táblázat

[44] Brockamann, 2006; http://www.whersgeorge.com weboldalon sorszám alapján ellenőrizhető a bankjegy vándorlása

- Szabályozási kockázat

Utalvány az, amit a kibocsátója annak mond. Hiányzik a következők szabályozása: visszaváltás esetén a visszaváltási jutalék mértéke, kifizetés határideje, a változások közzétételének szabályozása, forgalomképességi szabályok, fedezet nélküli utalvány kibocsátásnak tilalma, fedezet védelme felszámolás esetén, az utalványt kibocsátó társaság egyéb tevékenységének korlátozása

- Hitelkockázat

Az utalványt elfogadók két kockázattal néznek szembe: ha az utalványt kibocsátó csődbe megy vagy fedezetlen utalványt bocsát ki, vagy ha az utalvány fedezete mögött álló hitelintézet megy csődbe (OBA csak 100ezer EUR-ig nyújt védelmet)

- Hamisítás kockázata

A technológia és a biztonsági elemek színvonala alacsonyabb, mint a készpénznél, hamisítás esetén a szankció is kisebb.

- Fogyasztók megtévesztésének kockázata

A kibocsátó máshogy mutatja be a hatóság felé és a máshogy a lakosság felé az utalványt. A fogyasztóban hamis biztonságérzetet alakít ki, a pénz kifejezés, a formai jegyek – mintha az állam állna a kibocsátás mögött.

„Amikor valaki utalványt vásárol, akkor a törvény előírása miatt korlátlanul elfogadott eszközt egy korlátozottan elfogadottra cseréli”

[45] „Az MNB nem kívánja korlátozni a helyi összefogásokat, de azt elvárja, hogy ezek ne tévesszék meg a jó szándékú helyi lakosokat”. Helmeczi István újabb cikkében felhívja a figyelmet, hogy az MNB, a Jegybank, az NGM és a PSZÁF szerint nagyon fontos a helyi pénzként funkcionáló utalványok jogi szabályozása, hiszen itt valaki más pénzét kezeli.

Az MNB javasolja:

- az utalvány szó jelenjen meg a nyomtatványon, illetve hivatalos pénznemben szerepeljen az értéke
- az üzlet és díjszabályzat, valamint a módosítási szabályzat legyen elérhető
- az ügyfél pénzét övezze védelem, mint bármely hitelintézetnél
- kötelező csere legyen lejárat után 6 hónapig
- legyen kötelező a tevékenység bejelentése, illetve legyen napi adatszolgáltatás a kibocsátott utalványokról és fedezetükről

[45] Helmeczi István: A helyi pénz utalvány kezdeményezések, 2012.05.10. Magyar Nemzeti Bank

3. PSZÁF

2006. novemberében a PSZÁF munkatársa, Kun János is elemezte a helyi pénzek törvényi szabályozottságát és kockázatait. Ebben a fejezetben Kun János: A Pénzhelyettesítőkről című tanulmányának főbb mondanivalóját ültetem át a kutatási anyagomba.[46]

Kun János „fő megállapítása, hogy a pénzhelyettesítők társadalmi-gazdasági igényt elégítenek ki, beilleszkednek a pénzügyi rendszerbe." Megkülönböztet technikai és közgazdaságtani pénzhelyettesítőket. Az utóbbi csoportba tartozik a helyi pénz, ami a pénz gazdasági szabályozó szerepét erősíti, aktivizálja.

Kockázat lehetne:

- ha kockázatos egy helyi pénz működése, az az egész pénzügyi rendszerrel szembeni bizalmat csökkentheti

- a nagy mennyiségű helyi pénz kibocsátása, mert az inflációt növelne és jegybanki beavatkozást igényelne, de jelenleg elhanyagolható a rendszerben forgó helyi pénz nagysága. „Pénzteremtésre a pénzhelyettesítők általában nem alkalmasak. Nem teremtik a pénzt, csak helyettesítik."

- a fedezetet jelentő számlapénz biztonsága, bár banki fedezetbiztosítás esetében a hagyományos számlapénzzel azonos fokú biztonságban van a helyi pénzünk is

- az áru vagy szolgáltatás, amire beváltható a helyi pénz. Széles ügyfélkör vagy több elfogadó partner esetében szabályozás válhat szükségessé.

- a pénzt kibocsátó vállalkozás, de itt is vizsgálni érdemes, hogy milyen az alaptőke és a kibocsátott helyi pénz aránya

- ha az elfogadói kör „szétesik", nem lehet az utalványt visszaváltani, igaz itt figyelembe kell vennünk, hogy önkéntes alapon jönnek létre ezek a közösségek, magas fokú a szolidaritás.

Kun János lehetőséget lát nemzetközi és korábbi hazai példák alapján a helyi pénz kiterjesztésére, akár önkormányzat saját beruházásának finanszírozására vagy szociális segélyek fizetésére.

Felhívja a figyelmet az Államháztartási törvény esetleges módosítására a témában, illetve az Állami Számvevőszék, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vagy a PSZÁF bevonására az ellenőrzésbe.

[46] PSZÁF Kun János: A pénzhelyettesítőkről (tanulmány) 2006. november

4. Miért vezessek be helyi pénzt?

Miért előnyös egy adott közösség számára a helyi pénz használata?

- ✓ Marketing eszköz
- ✓ erősíti a helyi gazdaságot
- ✓ élénkíti a helyi gazdaságot
- ✓ fejleszti a közösséget, a helyi identitást erősíti
- ✓ létrehoz egy helyi közösséget, akiket cselekvésre, aktív hozzáállásra ösztönöz
- ✓ fenntarthatóságot támogatja
- ✓ speciális célhoz kötött
- ✓ főleg válsághelyzetben nagy segítség a gazdaság helyreállítására vagy élénkítésére
- ✓ az elveszett, megsemmisült utalványok értéke a kibocsátó nyeresége
- ✓ csökkenti a munkanélküliséget
- ✓ a helyi pénz megőrizhető emlékként, gyűjthető
- ✓ helyi identitástudatot erősíti, az adott régió öntudatosságát, politikai büszkeségét és a régióban lakó emberek boldogságát emeli[47]

Fenti felsorolásban található előnyök akkor válnak valósággá, ha nem várunk a helyi pénztől csodát, hanem emberléptékű, a közösséget összekovácsoló eszközként tekintünk rá.[48]

[47] Varga József – Madaras Attila: A helyi pénz kezdeményezéséenk alapjai

[48] https://g7.hu/vilag/20211226/a-helyi-penzek-kihivasok-sokasagan-segitettek-at-a-magyar-kozossegeket/ - OTP támogatásával

5. Miért legyek óvatos a helyi pénz bevezetésével?

Tanulmányomban végig arra buzdítom az olvasót, hogy lehetőség esetén ő maga vezesse be a helyi pénzt, illetve üzleti és magán beszélgetései során minden vele kapcsolatba kerülő személyt, szervezetet, intézményt ösztönözzön a bevezetésére vagy legalábbis az elmélet végiggondolására.

De nem lenne korrekt, ha ugyanakkor nem inteném óvatosságra is az olvasómat:

- A helyi pénz bevezetése költséges.
- Szükséges egy támogató pénzügyi intézmény, aki a fedezetet folyamatosan biztosítja. A pénzügyi intézménynek kockázatmentes befektetést kell választani a fedezet biztosítására.
- Az utalványt meg kell tervezni, nyomtatni kell, védeni kell a hamisítástól, tartóssá kell tenni fizikailag, gondoskodni kell az érvényesítéséről, esetleges cseréjéről.
- Fenntarthatósági tanulmányt kell készíteni.
- Működtetni kell a kibocsátó szervezetet, a pénzintézeti költségeket fedezni kell.
- Támogató közösséget kell létrehozni, bizalmat kell építeni és a bizalmat fenn kell tartani az utalvány iránt.
- Jól felépített marketing szükséges.
- Online felületet kell létrehozni, ahol minden információ bárki számára elérhető, az utalványról, az elfogadókról, a kedvezményekről, a sikerekről.
- Javaslom helyi rendezvények szervezését az utalvány népszerűsítésére, a működő hazai és nemzetközi példák bemutatására.
- Javaslom külföldi tanulmányutak megvalósítását, pl. Svájcba, ahol a helyszínen meg lehet ismerni a WIR rendszert és meggyőzni a kétkedőket a rendszer életképességéről.
- Együttműködő partnerekkel kell szerződést kötni, lehetőség szerint nem csak elfogadóhelyeket létrehozni, hanem kedvezményekről megállapodni az utalvánnyal fizetők részére.

- A helyi önkormányzatnak át kell gondolnia, hogyan tudja támogatni a kezdeményezést, pl. helyi adót és önkormányzat által nyújtott termékek, szolgáltatások értékét elfogadja helyi pénzben, szociális vagy rendkívüli juttatásokat helyi pénzben fizet.
- Helyi vállalkozások a Cafeteria szabályzatukat átalakíthatják, hogy állandó vagy választható eleme legyen a helyi pénz.
- A közösség vezetőinek és elismert tagjainak személyes példát kell mutatniuk az utalvány használatában.
- Az elért eredményeket, gazdasági növekedést, közösségépítést nyilvánosságra kell hozni és meg kell mutatni a továbbfejlődés útját.

Szakirodalmak veszélyként értékelik, hogy a helyi utalványok (bár valós veszély lényegesen nagyobb forgalom esetén merülhet csak fel):

- Gyengítik a Jegybank gazdaságot szabályozó képességét
- „[49]A központi kormányzat fiskális befolyását csökkentik, mert megnehezítik a fogyasztás és a jövedelem adóztatását.”

Véleményem szerint, ha a helyi lakosság és vezetőik felkészültek, eltökéltek a helyi pénz bevezetésében, akkor mindenképp a sikerhez vezető úton indulnak el, ami a saját gazdaságukat és közösségüket felvirágoztatja.

[49] https://g7.hu/vilag/20211226/a-helyi-penzek-kihivasok-sokasagan-segitettek-at-a-magyar-kozossegeket/- OTP támogatásával

6. Jövő

Van jövője a helyi pénznek?

Megfigyelhető, hogy a helyi pénzek bevezetése általában válsághoz kapcsolódik, kiemelkedik különösen az 1923-33-as nagy gazdasági világválság, illetve a 2008-as gazdasági- és pénzügyi világválság. Sajnos napjainkban minden elemzés arra mutat, hogy egy újabb elhúzódó válság előtt áll az egész világ, így országunk is. Ezt a tényt figyelembe véve, minden eddiginél aktuálisabb, hogy a közösségek megvizsgálják, hogyan tudják bevezetni és fenntartani a pénzhelyettesítő helyi utalványukat.

Nagyon sok hazai, európai és nemzetközi példa mutatja, hogy igen, a helyi pénz - bárhogyan nevezzük is – létezik, fennmarad és alkalmazkodásra, fejlődésre képes.

A helyi pénz jövője az adott „hely”-től függ. Attól függ, hogy az adott közösség mennyire összetartó, mennyire bíznak egymásban. Ha valódi céljuk a fennmaradás, életben maradás, fejlődés, akkor vezetők, vállalkozók és lakosság összefogásával egy sikeres önszerveződés jöhet létre.

Magyarország Kormánya részéről jövő támogatás is elősegítheti a helyi kezdeményezéseket. 1.sz mellékletemben csatoltam egy korábbi, kormányfőnek írt levelet a témában. Az említett levélben felvetett kezdeményezés kedvező adózású cafeteria elemként való törvényi szintre emelésként biztosan lelkesítő lenne kibocsátóknak, elfogadóknak, felhasználóknak egyaránt.

Véleményem szerint állami segítséget jelenthetnek a pályázatok. Lelki szemeim előtt látom Európai Uniós vagy hazai pályázatokban indikátorként megjelölve egy adott térségben a helyi pénz bevezetését vagy kiterjesztését. De elképzelhetőnek tartom egy konkrét pl. NKFI által koordinált hazai pályázat kiírását előzetes hatástanulmányra, következő lépcsőben a bevezetésre, majd újabb szintként utólagos helyzetértékelésre.

Van-e jövő a helyi pénz előtt? Kossuth Lajos szavaival válaszolok:

„Csak az képes hatalmasan hatni, ki saját korának embere, míg ellenben ki korát megelőzi, csak halála után él, ki pedig korától elmaradt, élve is halott.”

V. Összefoglalás

Közel 1 hónapos kutatómunkám során nagyon izgalmas, érdekes és szerteágazó betekintést kaptam a helyi pénzeknek nevezett pénzhelyettesítő utalványok témakörébe.

Megvizsgáltam a pénz fogalmának változását az idő múlásával, illetve a helyi pénz fogalmát. Találtam nagyon sok külföldi példát: az 1930-as WARA szénjegyet, az 1932-es wörgli munka-értékjegyet, az 1934-es WIR rendszert, az 1983-as LETS rendszert, a 2003-as Chiegmauert, a 2004-es Bon Netz Bon kupont, az 1991-es Ithaca Órát és a brazil „szemétpénzt". Néhány kezdeményezés csak rövid ideig élt, de a WIR rendszer majdnem 100 éve működik, szárnyal. Bemutattam a helyi pénz Magyarországi történetét, kezdve az 1848-49-es szabadságharcban használt aradi utalványtól, az I. világháború utáni kényszerpénzekig. Modern korunkban több hazai pénz terve is született országunkban, illetve vannak kiválóan működő gyakorlatok is. Elemzésem tárgya volt a soproni Kékfrank utalvány, a Balatoni Korona, a hajdúnánási Bocskai Korona, a Rábaközi Tallér, az alsómocsoládi Rigac és a Tokaji Dukát. Kiemeltem a fontosabb Európai Uniós és hazai törvényi szabályozást, bár megállapítottam, hogy ezen a téren a törvények elég szűkszavúak, inkább a forgalomban levő egyéb utalványokkal kapcsolatos szabályokat kell alkalmazni.

Módszereket tekintve készítettem SWOT analízist, Balance Scorecard elemzést, Stakeholder térképet, nyomtatott és online szakirodalmat, sajtóhíreket vizsgáltam, illetve az elérhető éves beszámolókat, MNB, PSZÁF véleményeket tekintettem át, a helyi pénz mellett és ellen szóló érvéket tártam fel.

Fentiek szerint vizsgáltam meg a helyi pénz jövőjét, múltjának tükrében.

A végeredményként létrejött tanulmányom bízom benne, hogy eljut sok-sok hazai település vezetőihez, vállalkozásaihoz, lakosaihoz. Remélem, hogy az elvi lehetőségét áttekintve több helyiség vagy régió elkezd tervezni és elemzést készíteni, hogy hogyan lendíthetik fel a helyi gazdaságukat és hogyan kovácsolnák össze még erősebbé a közösségüket.

VI. Irodalomjegyzék

Ambrus Béla: Magyarország papírszükségpénzei 1723-tól 1914-ig

Arisztotelész: Politika. Gondolat. 1984. 86. o.

Aquinói Tamás: Summa Theologica II-II, q. 78, I.

Balogh László - Parádi-Dolgos Anett - Varga József: A szabadpénz elmélete a jelenlegi hazai helyi pénzek működésében. http://kgk.sze.hu/images/dokumentumok/kautzkiadvany2013/finanszirozas/balogh_paradi_varga.pdf

Dr. Balogh László - Dr. Varga József: A helyi pénz kezdeményezések alapja: Silvio Gesell pénzelméletének mai üzenete. http://kgk.sze.hu/images/dokumentumok/kautzkiadvany2012/penzugy/balogh_varga.pd f

Peter Bellakovics (kommunikációs igazgató) - Michael Schnebli (igazgatósági tag): A WIR Bank bemutatása. Személyes közlés. Basel, 2014. február 25.

Bodai Zsuzsa (1998): A pénz filozófiája. 1. kötet. Az ókori, a középkori és a kora újkori pénzelméletek. Budapest: AULA Kiadó

Bekker Zsuzsa–Hild Márta (2002): Menger, Carl (1840–1921). In: Gazdaságelméleti olvasmányok 1. Alapművek, alapirányzatok (szerk.: Bekker Zsuzsa). Budapest: AULA Kiadó

Charles Eisenstein: Megszentelt gazdaságtan. http://sacred-economics.com/read-online/sacred-economics-hungarian/

Dicső László: Az Alsómocsoládi Rigac bemutatása. Interjú. Alsómocsolád, 2015. április 13.

Christian Gelleri - Thomas Meyer: Express Money: Gelleri the Eurozone Breakup. 2012. http://www.chiemgauer.info/fileadmin/user_upload/Theorie/2012_02_16_Express_Money_Avoiding_the_Eurozone_Breakup.pdf

Paul Glover: A Recipe for Successful Community Currency. http://www.paulglover.org/0907.html

Győrffy Ágnes: Silvio Gesellről. http://www.sozialoekonomie.info/Info_Foreign_Languages/Hungarian_2/hungarian_2.ht ml

Helmeczi István Nándor - Kóczán Gergely: A „helyi pénznek” nevezett utalványokról. http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_mnbszemle/mnbhu_msz_201104/helmeczi-koczan.pdf

Helmeczi István: A helyi pénz utalvány kezdeményezések, 2012.05.10. Magyar Nemzeti Bank

Dr. Horváth Tibor Gergely - Szabó Annamária: A Bocskai Korona bemutatása. Interjúkérdésekre adott írásbeli válasz. 2015. július 8.

Hild Márta (2002): Marx, Karl Heinrich (1818–1883). In: Gazdaságelméleti olvasmányok 1. Alapművek, alapirányzatok (szerk.: Bekker Zsuzsa). Budapest: AULA Kiadó

Hutflesz Mihály: A Rábaközi Tallér bemutatása. Interjú. Kapuvár, 2015. április 21.

Hume, David (1752/2002): A pénzről (részletek). In: Gazdaságelméleti olvasmányok 1. Alapművek, alapirányzatok (szerk.: Bekker Zsuzsa). Budapest: AULA Kiadó.

Jacsó Enikő: Helyi Pénzek. 2008 http://www.humusz.hu/sites/default/files/Dokumentumok/kozossegek/helyi_penz_kiskozossegi_program.pdf

Margrit Kennedy weboldala: http://www.margritkennedy.de/index.php?lang=DE

Margrit Kennedy: Gazdasági növekedés és kamatrendszer - négy alapvető tévedés. http://kovasz.uni-corvinus.hu/kov13/kennedy.html

David C. Korten: Pénzkórtan – Pénz kontra jólét. http://www.okotaj.hu/szamok/16-17/ezred2.html

Kun János: A pénzhelyettesítőkről. (tanulmány) 2006. november PSZÁF https://felugyelet.mnb.hu/data/cms367860/A_p__nzhelyettes__t__kr__l_(tanulm__ny). pdf

Lang Péter: Helyi pénzek és nemzetgazdasági hatásaik. http://szd.lib.uni-corvinus.hu/4733/

Leitold László: A Balatoni Korona bemutatása. Interjú. Veszprém, 2015. április 10. 58

J. Locke: Essay on Interst and Value of Monex, London, Alex Murray, 1870.

Marx, Karl (1978): A tőke. A politikai gazdaságtan bírálata. Harmadik kötet. III. Könyv. A tőkés termelés összfolyamata. Budapest: Kossuth Könyvkiadó.

Marx, Karl (1978): A tőke. A politikai gazdaságtan bírálata. Első kötet. I. Könyv. A tőke termelési folyamata. Budapest: Kossuth Könyvkiadó.

Mátyás Antal (1995): A korai közgazdaságtan története. Budapest: Aula Kiadó Mátyás Antal (1996): A modern közgazdaságtan története. Második, javított kiadás. Budapest: Aula Kiadó

Menger, Carl (1892): On the Origins of Money. Economic Journal 2(6): 239–255. Ricardo, David (1817/1991): A politikai gazdaságtan és az adózás alapelvei. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

Novák Zsuzsanna: Karl Marx és Karl Menger néhány gondolata a pénz eredetéről

Pálinkás József: Hogyan jussunk el oda, ahova indultunk, Pénzügyi Szemle 2014/1.

Pénziránytű Alapítvány: Pénztörténet. http://penziskola.hu/konyv/az-en-penzem/ii-mindenhato-penz/4-penztortenet-kaorikagylotol-bankkartyaig

Perkovátz Tamás: a Soproni Kékfrank bemutatása. Interjú. Sopron, 2015. április 21.

Platón: Állam. Összes Művei II, Európa, 1984, 106. o.

PWC A válságkezelési felkészültség mint a jövő versenyelőnye: 4 500 válság tanulságai PWC, 2019. https://www.pwc.com/hu/hu/kiadvanyok/assets/pdf/global_crisis_survey_2019.pdf

Spahn, Heinz-Peter. (2001): From gold to euro. On Monetary Theory and the History of Currency Systems. Berlin-Heidelberg: Springer Verlag.

Dr. Szalay Zsuzsanna: A szelíd pénz forradalma (Közbirtokosságon nyugvó pénzrendszer megteremtése). http://edok.lib.uni-corvinus.hu/284/1/Szalay93.pdf

Szólláth Tibor Zoltán: Szemléletformálás a közösségi művelődésben. Előadás. Stratégiai konferencia a cselekvő közösségek és az önfenntartó társadalom szerepéről. Budapest, 2015. március 30.

Tóth Balázs István (2009): A helyi valuta szerepe a lokális gazdaságfejlesztésben

Varga József – Madaras Attila: A helyi pénz kezdeményezéséenk alapjai

Vonnák Balázs: Modern jegybanki gyakorlat Kiadja: Magyar Nemzeti Bank 1054 Budapest, Szabadság tér 9. www.mnb.hu Nyomdai előkészítés és kivitelezés: Pauker-Prospektus-SPL Konzorcium ISBN 978-615-5318-17-7 2017 https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-modern-jegybanki-gyakorlat.pdf

Werner Onken: Piacgazdaság kapitalizmus nélkül. http://www.sozialoekonomie.info/Info_Foreign_Languages/Hungarian_1/hungarian_1.ht ml

Isidor Walliman: Bon Netz Bon bemutatása. Személyes közlés. Basel, 2014. február 25., Szociális Gazdaság Szövetkezeti Hálózat.

Zalatnay László: A rendszer alapjai. http://nyiregyhazipenz.blogspot.hu/p/nnjhgcv.html

Zalatnay László: A víz és a pénz. http://okoklikk.hu/oko-forum/2-termeszetromlasa/137-zalatnay-laszlo-a-viz-es-a-penz

Zalatnay László: A wörgli kísérlet. Személyes közlés. Veszprém, 2009. június 18. Fenntartható fejlődés képzés

Zalatnay László: Személyes közlés a jelenleg ismert kísérletekről, a helyi pénzekről általában. Tokaj, 2015. április 25. 59 7.3.

https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A9nz Letöltve: 2022.04.22.

http://lepes-valtas.hu/wp-content/uploads/2020/04/rigac_helyzetelemz%C3%A9s_final.pdf

https:// bocskaikorona.hu letöltve 2022.04.24.

https://www.netzbon.ch/ letöltve 2022.04.22.

https://piactars.hu/uploads/files/documents/Helyi%20Penz%20Tanulmany%20(2015).pdf letöltve 2022.04.20.

https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A9nz Letöltve: 2022.04.22.

https://g7.hu/vilag/20211226/a-helyi-penzek-kihivasok-sokasagan-segitettek-at-a-magyar-kozossegeket/- OTP támogatásával

https://e-beszamolo.im.gov.hu

https://e-cegjegyzek.hu

https://gantt.hu/stakeholder-matrix/

https://alsomocsalad.hu

Jogforrások:

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény. (Hpt.)

Az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi XCVIII. törvény. (A továbbiakban: Módtv2.)

A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV törvény.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény. (Hatályon kívül.)

48/2014 (XI.27.) MNB rendelet a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a MNB alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről.

2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról

2000. évi C. törvény a számvitelről

2004. évi XXXV. törvény az elektronikus pénzt kibocsátó szakosított hitelintézetről

VII. Köszönetnyilvánítás

Szeretnék köszönetet mondani:

- konzulensemnek, **Dr Süveges Gábor**nak, aki felhívta a figyelmem a versenyre és hatékony szakmai segítséget nyújtott a kutatás és tanulmánykészítés teljes folyamatában

- **Férje**mnek, aki lelki támogatást nyújtott az 1 hónapos felkészülési idő során

- **Prof Dr Horváth Zitá**nak a Miskolci Egyetem rektorának és **Veresné Prof Dr Somosi Mariann Évának**, a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar dékánjának, hogy a közgazdászképzés résztvevője lehetek

- **Dr Gyuricza Csabá**nak. a Szent István Egyetem rektorának

- A **Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem**nek

- Tisztelt **Zsűrinek**, munkájukért és szakértelmükért a verseny teljes folyamatában

- **Reaktor Alapítvány**nak

- **Fúzió Hallgatói Közösség**nek

VIII. Mellékletek

1.számú HPSZ Alapító Nyilatkozata

HELYI PÉNZEK SZÖVETSÉGE

ALAPÍTÓ NYILATKOZATA

„A hazaszeretet azon szent láng, melyért – bármily gyermeki érzelemnek gúnyolják is azt a világ hidegen számító cosmopolitái, – nincs mit pirulnunk, mert a legtöbb magasztos cselekedet mégis innen vette, innen veszi, és innen fogja venni a Földön eredetét."

(részlet gróf Széchenyi István 1846-os akadémiai beszédéből)

A magyarországi helyi pénzek - a Kékfrank, a Balatoni Korona, a Bocskai Korona - létrehozói mély meggyőződéssel vallják: *szülőföldünk értéke közösségünk ereje.* Minden közösségnek jogában áll önmaga gyarapodását, boldogulását minden eszközzel előmozdítani a hagyományok megőrzése, a szülőföldünk értékeinek megtartása mellett. Kultúránk fenntartása és gyarapítása csakis erős gazdasági háttérrel lehetséges, melynek egyik eszköze a közösséget is építő saját fizetőeszköz.

Az alkotók meggyőződése, hogy az együtt élők egymás iránti bizalma komoly és növelhető tőke, melyet a körükben használt fizetőeszköz fokoz, növelve a saját áruk, szolgáltatások iránti keresletet és a közösség összetartó erejét.

A közkeletűen helyi pénznek mondott közösségben forgó pénzhelyettesítő utalvány alkotói felelősnek tekintik magukat az általuk létrehozott fizetőeszköz jog- és szakszerű alkalmazásáért és a használók érdekei védelméért. Ezért a három helyi pénzt működtető szervezet szakmai együttműködési céllal létrehozza a Helyi Pénzek Szövetségét, tisztelettel várva hasonló aktivitásban érdekeltek csatlakozását.

A Helyi Pénzek Szövetségének célja, hogy elősegítse a közösségek fizetőeszközeinek biztonságos bevezetését; sikeres használatát; a jó gyakorlat terjesztését; az újdonságból eredő félreértések csökkentését; az utalványok fedezetének közérdekű, körültekintő kezelését, és részt vegyen az új fizetési módokat támogató szabályok megalkotásában.

E dokumentumot aláíró szervezetek képviselői kijelentik, hogy őket a Helyi Pénzek Szövetsége megalapításakor a fokozott társadalmi felelősségvállalás, a közjó és a közösségi élet iránti elkötelezettség és eleink teremtette közös kultúránk megőrzésének és gyarapításának szándéka vezérli, mert:

szülőföldünk értéke közösségünk ereje!

Budapest, 2013. február 20.

Kékfrank	**Balatoni Korona**	**Bocskai Korona**
HA-MI-ÖSSZEFOGUNK Európai Szövetkezet Perkovátz Tamás	Balatoni Korona Zrt. Leitold László	Hajdúnánási Holding Zrt. Dr. Horváth Tibor

2.sz. Levél Orbán Viktor miniszterelnöknek

HA-MI-ÖSSZEFOGUNK EURÓPAI SZÖVETKEZET
WENN-WIR-UNS-ZUSAMMENSCHLIEßEN EUROPÄISCHE GENOSSENSCHAFT
AKO-SE-ZDRUŽIMO EUROPSKA ZADRUGA

Dr. Orbán Viktor
Miniszterelnök Úr részére

„Ha többféle pénz lapul a zsebünkben, akkor azt kezelni nehézkes és komplikált."

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Megtiszteltetés volt, hogy részt vehettem a Magyar Gazdasági Kamara évnyitó rendezvényén és különösen, hogy felszólalhattam és kérdezhettem Önt! Köszönöm kedves válaszát, amire sajnos már nem volt alkalmam reagálni. Miniszterelnök Úr megállapításával mindannyian egyetértünk, valóban, ha többféle pénz lapul a zsebünkben, akkor azt kezelni nehézkes és komplikált!
Azonban úgy gondoljuk, megéri vállalni a kényelmetlenséget, mert a helyi pénz használata komoly előnyökkel jár.

Megítélésünk szerint a helyi pénz használata

- *hazánk ezermilliárdokra rúgó kamatkiadásának csökkenését eredményezi*, mert míg Forinthoz úgy jutunk, hogy azt a nemzetközi piacról a jegybanki alapkamat + CDS felárral vásároljuk, addig a forgatható utalványnak nevezett helyi pénzt a helyi közösség teremti és használja saját maga javára kamatmentesen, melynek 100%-os forint fedezete állampapírban és bankbetétben nyugszik.

- *komoly közösségformáló erő.* Növekszik a használók egymás iránti bizalma, erősödik a helyi közösség kohéziója és identitása: a humán tőke gyarapodását serkenti.

- *az Európai Unióban elfogadott*, a szubszidiaritás alapelve szerint a polgárok a helyi érdekeik érvényesítéséért használhatnak lokális csereeszközt.

Ezért kérjük nagy tisztelettel Miniszterelnök Urat, hogy a hazánkban működő forgatható utalványok - a Kékfrank, a Balatoni Korona és a Bocskai Korona - is részesüljenek a 31%-os adókedvezményben, hogy válasszák, használják mind többen, ugyanúgy, mint az OTP, az MKB, a K&H SZÉP Kártyáit és a MNÜA Erzsébet utalványát!

Bízva kezdeményezésünk támogatásában a HAMI Összefogunk Európai Szövetkezet nevében tisztelettel köszöntöm:

Sopron, 2015. március 18.

Perkovátz Tamás
elnök

Másolatot kap:
Dr. Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter úr
Dr. Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnök ura

HA-MI-ÖSSZEFOGUNK Európai Szövetkezet SCE 9400 Sopron, Széchenyi tér 12.
Tel.: 99/316-839, www.kekfrank.hu, info@kekfrank.hu

3.sz. Soproni Kékfrank címletek

[50]

[50] https://index.hu/galeria/index/gazdasag/2011/03/09/soproni_kekfrankos/13

4.sz. Balatoni Korona címletek

[51]

[51] https://www.darabanth.com/de/fernauktion/267/kategorien~Numismatik/Notgelden~400006/2012-Balatoni-Korona-helyi-penz-sorozat-500K-MINTA-plus-1000K-MINTA-plus-2000K-MINTA-plus-5000K-M~II1002776/

5.sz. Bocskai Korona címletek

52

[52] https://turizmusmagazin.hu/pictures/news/28/ismet-kibocsatottak-a-bocskai-koronat-normalbig6029.jpg

6.sz. Alsómocsoládi Rigac címletek [53]

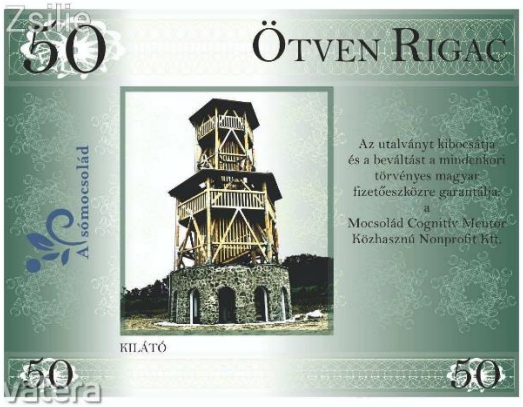

[53] https://www.vatera.hu/alsomocsolaidi-rigac-helyi-penz-forint-6-bankjegy-ritka-szuksegpenz-teljes-sor-50-5000-3143558117.html

7.sz. Tokaji Dukát címletek

[54]

[54] https://www.facebook.com/media/set/?set=a.268617826989947&type=3

1. Ábrajegyzék

Sorszám	Megnevezés	Oldalszám
1.	WIR Bank, Basel	10.
2.	Bon Netz Bon	11.
3.	Ithaca Óra	11.
4.	Hirdetés, Arad, 1849.	12.
5.	Soproni Kékfrank	13.
6.	Balatoni Korona	14.
7.	Bocskai Korona	14.
8.	A Bocskai Korona forgalomban levő állományának névértéke	15.
9.	Rábaközi tallér	16.
10.	Alsómocsoládi Rigac	16.
11.	Tokaji Dukát	17.
12.	Mérleg séma	19.

2. Táblázatok jegyzéke

Sorszám	Megnevezés	Oldalszám
1.	SWOT	21.
2.	Balanced Scorecard	22.
3.	Stakeholder térkép	24.
4.	Stakeholder térkép	24.
5.	Hajdúnánási Holding Zrt kötelezettségek	26.
6.	Hajdúnánási Holding Zrt passzív időbeli elhatárolások	26.
7.	Hajdúnánási Holding Zrt értékesítésből származó és egyéb bevételek	27.
8.	Hajdúnánási Holding Zrt értékesítésből származó és egyéb bevételek	27.
9.	Bocskai Korona fedezet	28.
10.	Veszprém-Balaton 2003 Zrt nettó árbevétel	29.
11.	Veszprém-Balaton 2003 Zrt kötelezettségek, ráfordítások	29.
12.	WIR Bank beszámoló	30.
13.	MNB téves motivációk	31.
14.	MNB kockázat	32.

3. Mellékletek jegyzéke

Sorszám	Megnevezés	Oldalszám
1.	Helyi Pénzek Szövetsége Alapító Nyilatkozat	45.
2.	Ha-Mi-Összefogunk Európai Szöv levél Dr Orbán Viktornak	46.
3.	Soproni Kékfrank címletek	47.
4.	Balatoni Korona címletek	48.
5.	Bocskai Korona címletek	49.
6.	Alsómocsoládi Rigac címletek	50.
7.	Tokaji Dukát címletek	51.